

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН
БЕРИ ЧЫҒАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАҒТАСЫ
3 СОМДУ

Кызыл жумушпа

Заводда халны жаратханды

Президентте кандидат, биринчи вице-премьер Дмитрий Медведев Удмуртияда кызыл иш бла барганында россияли биатлонисттени Швецияда халкыла аралы эришмеледе болдурган жетишмилери бла алгышылганды.

Ижевскде биринчи вице-премьер Россияны машинала ишчилерини экинчи сөздери ишине кытышканды эм «Ижмаш» заводун иши бла шагърейленгенди.

Ол Россияни дунягы аты айтылган аскер саугула чыгаруучу предпринимди. Ол 1812 жылда болган Ата журт урдуша бердана эм оюн ызыккы ушкочканы берип болганды. Мында сакланган аскер саугуу коллекциясында уа баш жерни Калашникову автоматы алады.

Битеу дунягы аты айтылган конструктор Михаил Калашников, 88 жылы бола эсе да, шендо да заводда генеральный конструктор болуп иштейди. Кеси кырашдырган дунягы жайылган автомат-пулеметти жок торло моделин жарашдырганды. Алгын бу саугуу хар

кескин кеп торло станокла да ишлен болган эселе, эки уа автоматы битеу кескелерин жангыз да бир машина жарашырады. Бек алгъа президентте кандидатха баш конвеерни кертюгенди. Директору айтынына кере, 90-чы жылда предприятие бек кыйналды. Энди жаныгы оборуудование бла жыл сайын 300-350 минг саугу чыгарды.

Дмитрий Медведев, кыолуна жап-жангы керюну алып, аны ари бла бери буруп кырагъында, анга: «Жаратамысыз?» - деп соръанды. Бек жаратама. Кыайсы эр киши жаратырык тыюлдо да саугуу-деп кюгенди ол.

Хар затыгъыз да жангыды, аргеталарыгъыз да жаныгылады. Ала бек игиледи. Специалист болмаган адам да англаракында ала кызыл операцияланы этериклерин. Ала сизни ишкизни хайырлыгыны онла бла кибейтгенери керюнуу турды, -дегенди биринчи вице-премьер.

«Ижмашда», саугууладан сора да, женил автомашина-

ла, мотоцикле, станокла эм бийик качествоу инструментле чыгарылады. Бломно келе турган кезиуде айнууу вопроларна, айтаньыбизча, машинала ишлеучолени экинчи битеуросей сөздериинде сөзгөндиле.

Шендого емюрно озыган жети жылында кызыл машинала чыгаруучу бизнесинден, ол биз сийегана терж да бармайды, керти эм толу бизнесге, шендогую бизнесге кытыканды. Биринчи атпала этилгенди, бемон сопу ала башлагъанды. Айтылган инвестиция муратла, форумда этилген сөзле алгъа баруу болганын ачык кертюгенди, -дегенди Дмитрий Медведев.

Андан сора биринчи вице-премьер биатлонистле жарау этген олимпикда резервни школунда болганды, аны иши бла да шагърейленгенди.

Анасар АХЧИНАЛЫ
Бизмг жарашдырганды.

ТЮБЕШИУ

Граждан тирилик болмай, алгъа барырга онг жокъду

Быйыл 22-чи январьда Москвада экинчи битеуросей Граждан форум болганды. Анга Ата журтубузуну битеу регионларында минг бла жарым делегат кытышканды. Аны бла бирге дуняны 89 кызыл-дан кызыккала келгенди. Алайды да, анга халкыла аралы форум деп айтылса да болуучу.

Ма анда кызыллар попроса сюзюгенлерини коллегендин тынгылы хапар айтыканды аны бу конюле Кызарты-Малкър Республиканы Парламентини Юйюнде Россия Федерацияны Жамуат палатасыны членни П.К. Таов КЪМР-ни Жамуат биригуулерини членнери бла тюбешюуде.

Тюбешюуна КЪМР-ни Парламентини Председателини эмгектени Х.А.Бердов сыханды эм бардырганды. Ол, буюмлюкк кызыллары, кеси республикабызны жамуат политика жашууларинда, артыкыда жууукыла калган президент айырылуусун кезинюнде жамуат оюмуу уллу магъанасын белгий, сөзюю Пшхан Кесовичи бергенди.

Ол форумга келгенде 17 секцияга юлешини ишлегенлерин, аланы хар бири кызыллары бюлонгую жашуу уундан башлап, кепир заманде айнууна себеплик этерик болжалга салыммазыкъ вопроларны сюзюгенери чертип айтыканды. Секцияла ишлерин бошатындан сора болган пленар жыйылууда кеси да чыгып сөлешенинде эида иш хахны азлыгыны юсюнден айтыан билдиргенди.

Граждан келишуулук болуу ючюн, адамла жарлыкъ сынамалы жашарга керектенин айтыма, -дегенди П.Таов. - Иш хахларындан башка кызык мадарлары, ырыскылары болмагъаналы

кызыллары ашдан тоймасала, кийинип, келлери кетюрлеме, коммуналный тейлерери боюнларындын энишге басып турсала - ол аданы южюрген тынчымас, тегерегинде бай жашаганлау, кызыл властын куулукучуларына ырады болмаз. Жамуат жашууда алай кыжаулыкъ мамырлыкъны кючюрге, келишуулукно мурдорун бек этерге не хаза себеплик боласын, келишуулук болмаса, не экономиканы айытыргъа, не социалый борланы тамамлар-

га кызылдан келмегили бамыды. Форумда алай оюмлага артыкыда уллу эс бурулганын чертип, биз алгъа жашууу жагы болууларына кесибизни ушталмагъанбыз, дегенди. Аны оюмуна кере, оюлган систем, ким не айта да, адамла ючюн кыайгыруучу хар заманда ала планга салганды. Октябртадан башлап, ветеранлага дери да кызыл битеу кызыллары, кыайгыруучу кеси боюнуна алып эди. Бусагыттада хар ким кеси ючюн кеси кыайгырырга керекди.

Дагыда, Пшхан Кесович асыл этгенден, Россияде граждан обществоуу тирилик бек кырауусууду. Аны алайынгы бардырылган титилеу ачык кертюгенди. Граждан обществоуу магъанасын эм кызыллары куралууна адамны аксыл ючюно, билимини, тирикчилиги, тиригиини кызыл кызыматы болганына халада жамуатын 14 проценти тюшонени бек азды.

Ахры 2-чи беттеди.

ИТОГЛА

Жетишимле тынч келлюк туудурмагъандыла

Бу конюле Кышхатауну администрациясыны башчысы Аюланы Ахмат посбика Советни депутатларыны эм ары чакырылгъаналаны аларында отчот эте, озган жылда социално-экономика айнууу итогарын чыгарганды эм 2008 жылга борчланы белгилегенди. Администрацияны ишине кызыл борчпагы айырсе эс бурулганыны юсюнден айта, ол аладан ишине жерле кырауу, иш хах тейуеде тыгъык болмазды эти, эпиллени ичер суу, электрокуч, жылыуу бла жалчытуу не халда болганын шарт юлгюле келтирип англатханды. Посбиканы санитар болумун игилендируу, тизгинин жыйуу жагы бла кеп иш бардырылганын чертгенди.

Жерчилик

Кесим деген кеси тенгли таш кетореди

Терк муниципальный районну агропромшленность комплексинде уруунда битеу да 2 миллиард 520 миллион сом багысында артык эл молк продукция чыгаргандыла. Ол а батырга белгиленген прогноз керюндон эсе, кеп кызмалы, 300 миллион сом чакылы бирге аспамды.

Алай ахшы керюмдюно болдурууга районну жерчилик бемлюкюне уруунганаура аслам ююш кыошхандыла. Жылыны кыргызаклыгында да кырамай, ала махтаууга тийишли ишленгенди, жалаанда мироуулук битимледен 118 минг тонна тирлик жыйылганды. Кыргызаклык бек кысыучу районда жашагъанлыкыга, терки сабанчында орта эседе бла кер гектардан мироуулук эм мироуулук -кзудору битимледен-37,6, ол санда кыюлук бурайдан-35,9, мироуулук нархюден 47 центнер тирлик алгъандыла. Алай керюмдюдени республиканы бирси районларыны бири да болдурамалганды.

Кызу мироуулук битимледен угъай, район чейлеу, такта кетелте, картос эм жерчилик бири продуктарын чыгарууда да кетген эл молк жазууны прогноз эм керюмдюлерин да артыгы бла тутурганды. Району башчыларыны

«Ол торло борчланы тамамлауга», -дегенди Аюулу - жамуат организацияла, квартал комитетте тийишли юлгюш кыошхандыла. «Единая Россия» политика партианы жер-жерли бемлюк посбиканы харкюнлюк ишине тири кытышканды эм кыюлдуну келгенича болушук этгенли турды». Отчот кезиуде республикада бардырылган уллу ишлеге посбиканы жамуаты тири кытышканды улту ырызаклык бла билдире, элде хар торло ишлеге спонсорлык этелени арасында Улбашланы Тахир, Мокъаланы Руслан, Ботталаны Суфиян, Чатталаны Марат, Гажонланы Юрий эм башкала болгъанларын айтыканды, аланы барысына да ыспас этгенди.

Аюланы Ахмат айтыхнага кере, посбикада жашагъан-ла орамлада чыракыла жандыруу ишине бошталганына бек кыуандыла. Бир-бир орамлада тынгы реком этилгенди. Адамла посбикада тизгин жыйуу ишеги тири кытыш башлагъанларына власть оргналу жорек ырызаклыкларын билдиргенди.

Аланы болушуклары бла эки кызыллада тизгин жыйылганды, жол южюле кыуоланы поклары тал халга келтирилгенди. Ай сайын суботникле бардырылгандыла. Анга эллиле бла бирге орта школну окуучулары да тири кытышхандыла.

Ахры 2-чи беттеди.

ПЕНСИЯ ФОНД

Сюдге берирге да тошеди

РФ-ни Пенсия фондуна КЪМР-де бемлюкю страхования взносладан, пеняладан эм тазираден анга озган жылда борчлары болгъанларга 33,7 минг излем жибергенди. Бемлюкю таматасы Хасанби Шехожени айтыхнага кере, битеу борча 248,9 миллион сомга жетедиле. Ол излемле буюнлюкде 49,7 миллион сом багысы 20 минг оюну этилгенди. Сюдге 112,3 миллион сом багысы 1 минг 110 иш жиберилгенди.

Дагыда страховый взносла, пеняда эм тазираде жапы бла битеу борчладан 162,1 миллион сом кыайтарылганды. Сюд бла 50,5 миллион сом алынганды.

КЪАСЫМЛАНЫ
Аминат.

Эпмюлк

Эки бемлюмге да бирча кыайгыра

Эл молкно шендогую кызыл болумдан чыгаруу ючюн, кызылны бюджетинден аслам ахша бемлюкюню саклап турмай, мадар этгенде да бардыла. Ол санда Прохладна районда чекленген жуууплыгыгы болгъан «Заря» обществоуу айтрга болуучу. Ол шендогую саклауна башлагъанлары, Милкюно башчысыны орунбасры Союзланы Инал мында малчылыкды, жерчиликке да болуму юсюнден былай билдиргенди:

Тууарланы саны 400 болды да, алгъа кыш кезиуде жетерча ашла хазырланган эдиле. Кертиди, кыргызаклык кысыханын хатаосындан бичени болуу чакылы кызырлаймагъан эдик. Болсада силос, сенаж бардыла. Хар кюнден 25 тонна барда келтиребиз. Алай бла мал кызыллада ачыгъан жерибиз жокъду дердады...

Шендогую 150 ийне сауулады. Хар кюнден бир тонна

Техника ремонт этген механизаторла (солдан оннга) Сергей Диганов, Владимир Белоусов, Гиса Бишенов.

Малчы Холмамхаланы Магомед.

бла 600 литр сют Нальчиккеги фирмага жибериледи. Аны хар литри ючюн 12 сом бла 50 кепек тебенеди. Комплекседе 50 адам иштейди да, хахларын ай сайын тыгъычысы аладыла.

«Заря» эл молк предпринятины юч минг гектар сорто жерни барды. Эки минг бла жарым гектарга молк битимлини урлукуларын сепгенди. Кызылган жерде уа жалзык битимлини бла лезюценны бекдор мураттыла. Жерчиликде хар кезиуде ишине заманында тамамлар ючюн, шарт мадарла этиледи, сөз ючюн, мында «МТЗ-82» тракторна, культиваторна, сепкала да алындыла. Кызылган эл молк тежжыгъа уа кыстау ремонт эте туралыла.

Агропромышленность комплексини айнетуу жагы бла программага кере, молк Краснодар крайдан кымылы тууарла сатып алгъандыла. Шендогую ол кунжанынде, буюу табып, сют берип башлагъанлары бардыла.

МАМАЙЛАНЫ Алай.

Дуняида хапарла

Миллионерлени социальный болумларына кыораллыкды

РФ-ни Президенти Владимир Путин Ич ишлени министрствоуноу коллегиясыны жыйынууда болгандан сора Правительствоуноу Председатели Виктор Зубков бла ишче халда тюбешюдени эм милицияда ишленген социальный болумлары итилендируу юсюнден вопросу сюзюп, тириши оюну этгиз, дегенди.

Бир бирини ангылагъандыла Владимир Путин Алжирде премьер-министри бла тюбешюдени. Сөлешюуи эки кызыл да араларында экономика бирге ишлеге келишгенди, ол санда энергетика сферда да. Владимир Путин Алжирде, европалы бизнесге, россияли бизнесге да тийишли болумла кыуарлыкларына ышанганын билдиргенди.

Кыулукуларын кыойгонды Кубаны 1956 жылдан бери башчысы болуп турган, Совет Союзу Жигити Фидель Кастро Рус узакыга созулган аруудан сора аглы юсоне болганды эм битеу кыулукуларындан отставка кетгенин билдиргенди. Аны орунуна Фидель Кастроу туугъан кызындашы Рауль Кастро Рус келлик болур, баян.

Премьер-министр хорлаганды Арменияда президент айырылуна толу болмаган итогары чыгарып банды. Президентни куулуугу ючюн тогузу кандидат эришгенди. Айыруулада Арменияны бусагъатдагы пре-

Юйюрни жылы

Жюрек ачыкылыкды

Тырнауу шахарда Кыулыланы Кызысын атлы культура юйде Юйюрни жылына жораланын байрам бардырылганды. Анга Элбурс району битеу эплеринден да онбеш юйюк чакыргандыла. Ала юлгюлю юйюрлени жалаанда бир кесеге болганларын чертирге тийишлиди. Кыууачны ишеге район администрацияны башчысы Сотланы Кырман, тишюрула советини председатели Ахматланы Марим, эл администрация чакырылганы, жамуат организациланы келчилери, депутатла да кытышхандыла.

Району администрациясыны культура бемлюкю кыошканылы келлерин алыр ючюн, кючюн аймагъанды. Ингири бардыртын Эмина Улим башева, хар юйюрни юсюнден толу хапар айтып, жыйылганын бири билери бла шагърейлендиргенди. Жырчыла Малкърланы Фатима, Гайланы Тахир, Башийланы Руслан, Малкърланы Кизим эм башка артистле сейдилик концерт программа кертюгенди. **АСЛАНЛАНЫ Алена.**

Кибит

Хайырлы проектле

Бу конюле Нальчикки 14-чо номерли школунда республиканы студенттерини эм окуучуларыны саомупалениларыны башчылары слету болганды. Анга КЪМР-ни Жаш тейло ишлери эм жамуат биригуле жагы бла кызыл комитетини башчысы Юрий Пащтов, «Молодая гвардия» жаш тейло организацианы таматасы Беслан Бештоков эм окуучулары биригуулерини келчилери кытышхандыла.

Слэта студентле бла окуучула саомупаленинда келерини сынауларын кертюгенди. Тейло торло жамуат ишлени бардыруучу проектлерин жарашдырганды. Аладан бек сейрлерин а жюри жашауда бардыргандыла белгилегенди.

Алай проектледен бири - экология жагы блады. Студентни бир кызууу шахарны, чорек жазгаланы кир-килчкен тазаларга белгиледи. Ол ишине, апрельден башлап, хар ай сайын дегенча, Нальчикке орналган билим берген учуреджиянда окугъанла тамамлап турлукудула.

Бизни корр.

мьер-министри Саркисян хорлаганды. Аны ючюн тизмеледе болгъаналаны 52,5 проценти кыол кертюгенди.

Блок-постло кюйгенди Косово крайны генида кимле эселе да полицияны эки блок-посту кюйдогренди. Чекде болган полициячыла, ООН-ну аскер миссиясы бола тургъан ишеге кытышкандыла. Шендо алайгъа ООН-ну мамырлыкны жалчытуучу кючлери келип тохтагъаналы.

Багысы 100 доллардан атлаганды

Нью-Йоркуну халкыла аралы сагыу-алуу биржасында кескени баркенин багысы 100 доллардан атлаганды. ОПЭК нефтын чыгаруучу азайтырга айтыхны хатаосындан кетюргенди «кыра алгыны» багысы, дейдиле специалистле.

Граждан тирилик болмай, алгач барырга онг жоккуд

Ахры. Аппы 1-чи беттеди.

«Биз демократия кырал болуура сие элек, дегенди ол - власть кеп торлоу вопросланы тамамлауу жаматуны бойнуна салырга керекди. Аны себепти бюрократия де властык эм кел социальный, политика эм экономика проблеманы суюзуге граждн обществон кыатышыран дурус кереди. Алай жамату ол торлоу жокноу кеси бойнуна алдырга артык бек ашыкмайды. Власть да, аны сеп, ол затха бир аз сактылык бла кырайды.

Дагыда бир затны энци белгилегенди Пушкин Таов: «Биз демократия жуупушлыкны бойнубузга алырга да таулу болуура эм. Хар затны да бек иги билебиз, бек иги аныгылабыз дейбиз, керти иште уа билимилгибизни, таукеллигибизни, этимилгибизни да кергосталмайбыз. Кимлени эсе да бирини терслейбиз

демократия общество кууралмаганыбызга аны, кесибини болмусузугубузу аныламайбыз. Ала уа, тышындан кырап, била кыайры барлык болура, кылайлы жолу сайлауында деп, марал турдула. Аны себепти европалы институту кеп затлада бизни сан этмуге кыла. Андан сорон П.К.Таов Граждн форумда Россияни Президентине кандидат Д.А.Медведевине селгенин, ол кылайлы проблемалага айыры эс бурганан айтканды. Аны бир заманда бошылгандыла. 90-чы жылда бизни кырал жр кыйырында болгонды. Биз уялуу сынауладан этгенбиз, кеп жагылаха этгенбиз, алай кыралны ойтаган-

быз. Аны аналгыга ол эс кезиуде властын бла граждн обществону ашыгылыгынды. Энди бизге граждн келишуу керекди. Алай болуу ючюн, мамырлык бир бирини анылауу керек да, кылайлы да болуура, биз алай болуура кылуу керек. Алай болуу ючюн, кылайлы бир кыралны этилген кимден да уста биледи. Аз кыуам болган молноу кыоаларына этип, асламла жарлыкыкдан кытуулмай турганан кимден да иги биледи. Аны ага тык ачык селюлогия, жашуаа тюз бачка биче билиуде да кылабыз.

Дмитрий Медведев кеси уа Граждн форумда селеше, граждн обществон куурау ючюн, демократия мурдор болуура кереклисин айтканды. П.К.Таов аны бу

сезерини юлуге келтиргенди: «Ол заманда экономиканы, социальный борланы чырмаусу тамамларга кыолдан келликди. Алай бизни гражднларбыз демократияны магъанасына терин тошконорге тийишмилди. Аны ючюн адамны терин билими, жашаудан анылауу болуура керек. Аны не кылар билимиси болса, аны гынттысы бек уллу болды.

Гынтты, менсиниу деген осал кылыккыла граждн обществону куураура, демократияны айналырга уллу чырмауукту этгенери каякды. Аладан кытуулу жаматуны бюрократия жуупушлыкты кыраларды. Биз, граждннини магъанасын кетирмей, мураатарыбызга не хазна жетайлык. Эркинлик, тюзюк керти жерлерин тапсала, ол заманда жашууубуз жерик да, кылайлы да болуура, биз алай болуура кылуу керек этербиз».

Ахрында П.К.Таов жыйылыгына сорууларына жууап бергенди, аланы келе турган айырулада тири, жигер болуура, оюму кыол кетирюрге чакырылганды.

ТЕММОЛАНЫ Мухадим.

21-чи февраль - Ана тилин мактыкка алабыз күнүмүз

Кыайда да таулу болганлары бла өхтемленирча

Арт жылдада уллу, гиче халкыны да ана тиллерине ослас эс бурула башлаганды. Нек? Да миллети миллети кепгөзгөн бек биринчи, бек баш ишибиз - аны тилди. Кел кезден кырасак, хар халк да кесини тилин сактоога, айныта барырга, эс этмеге сойгени, тинини да онданды.

Бюгон с билим беруюну учрежденияларында ол теманы юсюндөн Нальчикде 7-чи номерли орто школуну малкыр тилден бла литературадан устазы Чыгышкылы Мадина Кёккёзова бла кысык ушатыгыбыз.

«Бек алгач билирге сойгөн сорууму бойлайды: бу алакат кабинетини кылайлы бла жарашдыргансыз?»

«Татр кийим такыган жерде, башлана эсе, бизни ишибиз да кабинетини кылайлы бла жарашдыргансыз?»

«Татр кийим такыган жерде, башлана эсе, бизни ишибиз да кабинетини кылайлы бла жарашдыргансыз?»

«Татр кийим такыган жерде, башлана эсе, бизни ишибиз да кабинетини кылайлы бла жарашдыргансыз?»

рой ренедиле анга ата-аналардын, куншунларындан да. Бу жаны бла алгач проблемна жоккуд. Жаланда грамматиканы окуугандан дерслеге жорюгенден башха.

Шардаргылауа уа кыйынды. Гичекиден садиккеге элтедиле аланы. Анда уа хар зат орус тилди. Ары баргылай, койде белгилерини да унутуу башлайды. Бек гичекиден садиккеге иш колгола кызырлаган заманда, анда малкыр, кыабарты тилден да устазга болсала.

Дагыда не айтырга союме. Ыйкыны ичинде бизге берилген иш сагау ол бек азды. Ол жаны ата-анала эс бурулу, койеринде сабийери бла ана тиллеринде кёборек селешсе, ма ол заманда алгач да тынчраа болуукуду дерслеге жорюген, тили билген да. Мен окутулганы кёбюсюну ата-аналары алапайдыла. Аланы балалары да малкыр тилини иги биледи, дерсле бла чекленип кылайлы, келери чакырчыкка, назмула жазарга да союделе.

«Окуу китапла, керекли пособила, литература бла уш кылайды?»

«Хар зат да аламатыды деп, мактангыра туюл эсе да, аланы экилери, жагындан жарашдырганлары да бардыла. Алай кеп зат устаз кеси кылай кырамшакына кеп болура. Айкай да, кесинг ирле, табып, мажармансан, ма деп, аланы келтирип, киши деп берлик туюлоу.

Бир айтырыуо, башланган классадагы, башталгырында да жарашдырган окуу китаплада болган литература чыгармадан, мен аныгылауула, сабийле аныламанда, кыйын тил бла жазылганын кепиле. Дагыда бир зат, ана тилден конкурсу болалайла. Алада эл шоклада бла шардаргылауу окууга анылаагы бирча кырайдыла, ол терси. Аланы билимлери, онлары да башкыла.

«Мадина, кесинг окутухан сабийеге, аланы ата-аналарына не да айтырга союсе?»

«Аналары сое эселе, ана тиллерини да соююле. Ала ол заманда толу да, бай да, базырларда да болуура. Кыайда да, уллу Кыайын айтканыла, таулу болганлары бла өхтемленирчаны.

АЛИКАПАНЫ Владимир жазып алганды.

Жетишилме тынч кёллююк туудурмагандыла

Ахры. Аппы 1-чи беттеди.

Отчет кезинде адамла торлоуторто тилкери, жарыулары бла администрацияга кеп келгенди. Аланы асымасы жашуа юйле ырыскы бла болушук тилгенди. Алага 102 мион сом болушук этилгенди, кыолайсы юйорлеге, ивандилеге, кеп сабийли ата-аналага консерва продукция берилгенди.

Докладчы послькада предпритияны ишлеринде торюнюлеге да эс бурганды. Сёз ючюн, «РПК» муниципальный унитарный предпритияда орталык иш хакк юч мион сонду, ол заманындан кеп кылайлы теленди. Отчет кезиуде производствон планлары 100 процентте толтурганды. Предпритияны директору Лелокаланы Хамит администрация бардырган торлоуторто ишлеге тири кыатышды.

эм болушды. «МПКМ» ОАО озган жылда 33,4 миллион сом багысы иш тамаллаганды. Жол-ремонт куурулуш управленийни коллективта жол тап халда тургууруна уллу кылын салды. Уран-Утулу жолну кыоркусузугуну жалчыууга дайым кыайгырғанай турды.

«Черкырайгыны» юсюндөн сёз баргында. Аж юлу раюнда болгон 10 эли барысы да табыятгаз газ бла жалчытылганыларын өхтөмлик бла айтканды. «Населу» муниципальный унитарный предпритияны коллективне да жорк ырыскылар билдиргенди. Раюну ара аш-азык предпритиялары да отчет кезинде планлары иги кесек артыгы бла толтурганыны иги иш шартыдан бирчк кергостанды.

Докладчы раюнда суучук сактаула, айлм беруюде белгилеп берилген торюнюле болганлары-

на шагатылык этерча юйюле келтиргенди. Сёз ючюн, «Саулык» миллет проектти жашауда бардырылганыны хайырдан медицина уюмларындагы ырыскыларга кеп онлары копчюгенди, медицина ишлегенни жашуу, уруну болуулары игилене барды. Бек иги шартына юсюндөн айтканды, туберкулёздан арууганыны саны раюнда 1,1 кере, психикалары бузулганыны саны 1,2 керега азайганыла.

Раюнуу болышчаларында ундуруклыны саны арт кезиуде азаймай сакландыла. 2006 жылда кундоюгу стационар хайырланыла башлаган эди да, ол амал 2007 жылда андан ары айныганды. Быйыл медицина учрежденинине ырыскы-техника базаларын андан ары игилендириу шарт маддалары этилликтерини юсюндөн да сёз барганды жыйыула.

Шкон жашуа да докладда магъаналы жерин алганды. Кышкытауну орта школго энтта да ЮНЕСКО-ну Ассоциация проектин кытышды, конкурсулда семинарларда, кыраула атын иги бла айтдырады. «Фамулу сабийле-Россияни келир замандыла», «Россияни бек иги школлары» деген жыймыкыла, аны кийб «Россияни бек иги адамлары» деген этилгендила 2007 жылда бек иги окууучуларыны эм школну юсюндөн информацияла басмаланганды.

Ахрында Ажоланы Ахмат 2008 жылда Кышкытауну социаль-экономика жаны бла айтырды белгилерин борланы юсперинден айтканды, жыйылыгыга келгенни иги кёллююкке, адеп-кылыккыны багыларга, нызамлы болуура чакырылганды.

ХОЗАЛАНЫ Фатимат.

Кесим деген кеси тегли таш кёюреду

Ахры. Аппы 1-чи беттеди.

Аны алпында жылда, раюнда бек ахчы керюмдөлону уа Плана-кесю эли жерликкеде урунганлары болдурандыла. Анда жашаган арендатор Аниур Бекшир билир керюк бекчесин хар гектарындан 110 центнер тирли жыйганды. Кырандыла Юр кий да Борис Кизовлада ол керюмдо жоо центнер болганды. Фермер Мурат Афануев эли аш-азык страшикына арендага 120 гектар сорго алган эди. Ол анда чёпүлө ёсдоргенден ан аны хар гектарындан орто эсеп бла 22 центнер тирлик жыйганды. Билтырча кыргакта жайла угъай, сугъарылган бакчалыда окукна кепле жылмайдыла аллай бир чёпүлө.

«Огыры Курп эденден арендатор Анатолий Хардурунов да жерге салган кыыйны зырафна кетметгенди. Аны коозлук буйа сабанын хар гектарындан орто эсеп бла 51 центнер ахчы качестволу мируе уулганды. Жаланда Терк раюнда угъай, саулаа Кыабарты-Малкырада да Дайкесо элде жашаган арендатор Аслан Афануевон харбыз

бачасындан бай тирлик бир жерде да алынмаганды. Терки сабанчага быйыл да бай тирлик жыйы баша республикада биринчиликни кишиге сыиртмагыза таукелди. Ол алай болуу ючюн, эиндиле дери бек чыгуу иш тынчартыла. Быйыл да коозлук буйа, арпа ёсдорюрге таукелленгенле аренда учакталарына раюндайрылган бай тирлиги урулура башталган онусу, алаагы аш-азык оборудованына сатылып алынгандыла.

Алай бла, раюнда торлоуторто маркыла тракторлардан шёндю 400-ден асымасы, тирлик жыйуучу тракторлардан 132-си бардыла. Тынгылы ремонт этип, заманданы аны хазыркыны тизгинине салыу ючюн, бюрократия жер-жерде тийишли маддала этиледиле.

ЖАШАРБЕКЛАНЫ М.

КУЛЬТУРА

Искусствон чынты келечилерин хазырлайбыз

Республиканы култура жашуудан Искусствонаны Север Кавказ кырал институту кеп жуушала тамаллап келеди. Аны хайырдан халкыла аралы эришуле бардырылады, Россияни шахорларындан келген музыкантла, вокалистла да концертте бериледи.

Бу окуу юйно бошоганды, окутулгана, ишлеген устазла да бардыла. Искусствон фахмулу келечилерин юсперинден институту проректору, профессор Беслан Ашктоа айтды.

Эстетика, бютюдана музыка жаны бла билим алуу харкюнлук да, кыыйн да ишди. - дейди Беслан Галимович, ушакны башка. - Бизни окуу юй, башка култура институтта да айттылп турган болду систематга (бюноклас системалы коллимшенир). Биз билир билим алууга юйрөнбөбиз: сарбий сад, шкон, бийли билим берген юй. Музыка жаны бла окуу, ол система бек хайырланды. Тышындан кыраганда, институтта жашуу тынч баргында да керюне болуу, алай мында иш бир такыркыла да то хамайды. Искусствон анылауу, аны жашырылганына тошкону адамдан кеп заманыны излейдиле, анга кеп кыару-юч да кетеди.

Эстетика, бютюдана музыка жаны бла билим алуу харкюнлук да, кыыйн да ишди. - дейди Беслан Галимович, ушакны башка. - Бизни окуу юй, башка култура институтта да айттылп турган болду систематга (бюноклас системалы коллимшенир). Биз билир билим алууга юйрөнбөбиз: сарбий сад, шкон, бийли билим берген юй. Музыка жаны бла окуу, ол система бек хайырланды. Тышындан кыраганда, институтта жашуу тынч баргында да керюне болуу, алай мында иш бир такыркыла да то хамайды. Искусствон анылауу, аны жашырылганына тошкону адамдан кеп заманыны излейдиле, анга кеп кыару-юч да кетеди.

«Студентлеригизни алай тынгылы окутурга, ишлеге юйрете берги, аны хайыра да болуура» - Кыруу хайыр угъай, озган жыл жетишилме, хорлама бла да кыал-

ды. Шимал Кавказын теспе-ючюлери санында Маша Никитина бла Зур Гуаев эми иги паракъ саналгандыла. Кыуылганы Кыайсын 90-жылгылына аталган жыр эришууде Эзданлы Асан, Елена Шведи эм Лана Нартиковна хорлагандыла.

Кысык айтканды, институту эм куурулушда искусствон жоккуд, леджини студентлери, бир кыуам устазы да халкыла аралы, Россия, регион, республика даражада ётген эришуулде, фестивалыда саугалага тийишли болгандыла.

Сизин институту профессор Наталия Гаставарыны аты бла вокалистени араларында Бите-урустын конкурсу да кыраганды да?»

- Тюз айтаса. Кюз артында биринчи конкурсу бардырганыбыз, анда хорлагында да бар эдиле. Алай мероприятияны кууруура кеп алауу керек болуура да? Сорорларыбызга бек ырыздык болушуклары ючюн, алайсы кыйналырга тошери эди. Ахчаны кыруу ол эришууге угъай, дагыда мастер-классканы кууруу ючюн да излейбиз. Бизге музыкада келечилерге бектисе, ючюсүлде белгили специалистке келип, сынаулардан, билимлеринден студенттерибизге колго этиледиле.

МОТТАЙЛАНЫ Светлана.

Милицияны харкюнлук ишинден

Ючеулен тулутулгандыла

Урван районда ОВД Псыгансу элде, Эски Черекде эмдэ Нарткыла шахарда жашаган юч адамны тутканды. Ала Урван районда ОВД-ны следствон бюлюмюну куулуучу кыуамна бичакъ жара салгыанларына ишкеликке терселенди.

Атлары

ТОМТАШДЫРЫЛАЙДАЛА

КМР-де МВД-ны кыуалууу халда этилген амалькычы

Жол-патруль служба

Бир ыйыкыда

Республиканы жеринде 11-чи февралдан 17-чи февралга дери кезиуде 13 февраль болганды. Алада 14 адам кыууу тапканды. Насыпкы, аварияларда ётмюу кыыйнылык болмаганды. Алай озган ыйыкыда 6 адам автомашина тюбюне тошунди, ол санда эки акыйбалык болмаган.

16-чы февральда эртенликке сагыч сегизде «Джи» автома-

лыкыга кыажуа кореш жаны бла управленийсы эм Прохладный шахарны ОВД-сыны куулуучулары жаш кызыланы сатарга дед урпан, аланы саякылык этерге зорлаган амалькычы кыуулуу тутканды. Ала койюкш ишлерин регионла аралы амалькычы кыуамна бла бириги бардыргандыла.

12-чи февралда Прохладный шахарда тертуелен (аладан ючюсю бир жерде да ишлемейди, бирине эинде дери РФ-ни Уголовный кодексини 131-чи статсына кере суд этилгенди, кык кызыны урпагыланды, ол юн окукна аны Рита

машинаны водителе Нарткыла шахарда Красная - Борукаев орламды моюшоюнде шахарны 6-чы номерли шконуну 11-чылдык окуучууну бастырганды эм алайдан кыачык кергенди. Кызычык болышцагы тошунди.

Ыйкыны ичинде 4 автомашинаны аргат шартлары торлендирилгендери ачыкталганды. Ишлеуде болган эки

атты бир тиширүүга юч мион сомга сактанды. Сатыу этен амалькычыладан бирлери кызыкы артыкылык эткенди.

КМР-де МВД-ны Куурулууу халда этилген амалькычылыкка кыажуа кореш жаны бла управленийсы эм РФ-ни Прокуратурында Следствон комитетини КМР-де Следствон управленийсы ол шартны тинте турдыла. Башда атлары айтылган амалькычыла имле болганлары тохташтырылганды.

Аланы тутунуу маддалары этиледиле.

КМР-де МВД-ны пресс-службасы.

О.КЛАНЧЕНКО, КМР-де МВД-ны УГИБД-сы.